

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

16. An si aliquis Pontifex, (quod Deus auertat,) esset impius, scandalosus,
&c. sit adhuc modo, quo suprà à fidelibus adorandus? Ex part. 11. tract.
addit. 1. res .16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

vt humano generi metum mortis incutiat, & quam despicienda sit temporis vita gloria, in ipso principatu euidenter ostendas, quatenus dum præcipuus hominum, tam angusti temporis compendio moritur; tremefactus quisque ad prætolandum sui obitus custodiam prouocetur; dum cacumen, aut verticem suum tam facile cortuisse considerat, flatu concussa formidinis, in suis vindique ramusculis contremiscat. Addit postea Damianus, Deum id potius assequi morte Pontificis, quam morte Regum, & Imperatorum: Quia (ait ille) cum vnus omni mundo Papa præsideat, Reges autem plurimos sua cuiusque Regni meta concludat, quilibet Imperator ad Papæ vestigia corruit, tanquam Rex Regum, & princeps Imperatorum, cunctos in carne viuentes honore, ac dignitate præcellit. Vnde quolibet Rege defuncto, administratione eius, Regnum tantummodo, cui præerat, desinitur. Cum verò Sedis Apostolica Pontifex moritur, vniuersus tanquam communi Patre mundus orbatur: Quid enim Africa de Regibus Asia, aut quid Æthiopia de Principibus sentit Hesperia? Nam siue moriantur, siue viuant qui procul a te remoti sunt, vt vtrumque indifferenter ignorant. Papa verò quia solus est omnium Ecclesiarum vniuersalis Episcopus, cum luce priuatur, mors eius per ampla terrarum Regna diffunditur. Et sicut Sol, quia solus lucet; si eclipsum forte sustineat, præstò necessè est, vt tenebras totus vbique mundus incurrat, sic Papa cum ex hac vita recedit, illic quia vnus in mundo est, longinqua Regnorum spatia mortis eius fama percurrit, & consequens est, vt quos tam sublimis, singulari que personæ casus oburbat, propriæ quoque vocationis exitum tremefactis visceribus expaulescant. Hæc omnia eloquens Damianus, ex quibus appareret amplitudinè Romani Pontificis, & quomodo (vt visum est) à Damiano vocetur Rex Regum, & Princeps Imperatorum; non est igitur mirum, si ipsi vna tantum, Summus verò Pontifex tribus coronis decoretur, & adoratione ab ipsismet Regibus, & Imperatoribus, & vniuerso orbe humiliter veneretur, vt superius satis probatum est.

RESOL. XVI.

An si aliquis Pontifex, (quod Deus auertat,) esset impius, scandalosus, &c. sit adhuc modo, quo supra, à fidelibus adorandus? Ex part. 11. tract. addit. 1. Res. etiam 16.

§. 1. Satis igitur ex superius dictis firmatum remanet ex vniuerso perpetuo Ecclesiæ, & ex rationibus; ritè à Christi fidelibus Pontifici adorationem exhibendam ad Duliam pertinere; quam quidem adhibendam esse etiam Pontificibus (quod Deus auertat) malis, & scandalosis, omnino tenendum est. Nam dicta adoratio præbetur Pontifici ratione ministerij, & dignitatis, sed dignitas Pontificia manet adhuc in Pontifice impio, & scandaloso. Ergo ratione illius ministerij, & dignitatis adorandus etiam venit. Et idè Ioannes Caramuel ubi supra de Hierar. Eccles. lib. 1. disp. 60. num. 580. postquam declarauit quomodo adoratio competat Pontifici, subdit postea, talem adorationem non impedire fragilitatem humanæ naturæ, & imperfectiones personales (nam & Summi Pontifices homines sunt, nec omnes à sinceritate laudantur) si enim è ligno putido, & vermium dentibus terebrato formes crucem: imò (quod sine horrore vix pronuncietur) si è Caini, aut Iudæ, aut cuiuscumque alius hominis damnati cineribus liquorum consicias quo Crucem ꝑ præsentem efformes, non obstante

indignitate materiæ, adorabo istam crucem, non secus ac Eucharistiam, quam Hæreticus proiecit in stercora; quoniam à materia præscindit mea deuotio; figuram respicit, & illam adorat vt quò, & per figuram tanquam per viam progrediens, ad Christum peruenit, quem adorat vt quod. Ergo imago intelligibilis est Christi Summus Pontifex, & licet (quod Deus auertat) non sit bonus, cultusque dignus. Ita Caramuel; cui adde Theophilum Raynaud. in Onomast. Pontif. subiect. 3. fruct. 6. Ex quibus sequitur, quòd nullus Pontifex potest deponi à Papatu propter quacumque crimina horrenda, & scandalosa; secluso delicto hæresis; & ita tradit Iacobus Granado in 2. 2. D. Th. contra. 1. tr. 7. disp. 2. sect. 4. n. 20. & communiter schola Theologorum. Scio Turrescrematam l. 4. part. 2. cap. 37. adducere sententiam cuiusdam Marsilij, asserentis; quòd si Papa sit incorrigibilis deponi etiam possit propter alia crimina præter hæresim, quam etiam sententiam videtur insinuare Glossa cap. Si Papa. 40. dist. & tenent hæretici nostri temporis, quos refert Bellarminus l. 2. cap. 26.

2. Certissima tamen est conclusio, & absque errore negari non potest, quòd Papa propter nullum aliud crimè præter hæresim possit deponi, quòd præter Doctores cit. doctè, vt semper solet, firmat Magister Io. de S. Th. in 2. 2. D. Th. disp. 8. art. 3. fol. 736. & apertè colligitur ista conclusio ex c. Si Papa, 40. dist. c. Oues, 2. q. 7. vbi dicitur Papam à nemine iudicari, nisi sit deuius à fide; & Patres Concilij Sinuelsenis clara vote dixerunt Marcellino: Tu teipsum iudica (quia videntur illum respuisse) quia prima sedes à nemine iudicatur. Et in Concilio Rom. sub. Siluestro dicitur. Papa nec à Regibus, nec ab Ecclesia, nec à toto Clero, neque à populo iudicatur. Et idem docuit Nicolaus Papa in epist. ad Michaelem Imperatorem; idemque habetur in Concil. Rom. sub. Sixto III. & in epist. Consilij Calcedonensis ad Mariannum & Valentinianum Imperatores; & in epist. eiusdem Concilij ad Leonem Papam, qua habetur actioe tercia; damnatur Dioscorus, eò quòd in quodam conciliabulo voluerit ferre sententiam contra ipsum Leonem Papam; cum Papa à nemine debeat iudicari.

3. Et ratio probatur hæc opinio, quia Romanus Pontifex est caput Ecclesiæ, ergo non potest iudicari à tota Ecclesia, quia est inferior; neque à iure; quia auctor illi est equalis; nec denique ab Imperatore (vt dicunt hæretici nostri temporis) quando quidem secularis potestas etiam si Imperatoris sit, inferior multò est, quam spiritualis, quæ residet in Papa, vnde in Consil. Milenit. can. 19. prohibentur causæ Clericorum deferri ad Reges, vel Imperatores, vel ad iudices sæculares, quare Constantinus Magnus in Consil. Nicen. (vt refert Rufinus l. 10. cap. 13.) noluit audire, neque iudicare causas Episcoporum; & Basilius Imperator in or. quam habuit in fine VIII. Synodi apertè hanc veritatem est confessus.

4. Nec obstat dicere cum hæreticis, multa adesse exempla, in quibus iudices sæculares causas cognouerunt Ecclesiasticorum, imò cum Pilatus dixisset Christo, nescis quia potestatem habeo, &c. Christus respondit Io. 19. Non haberes potestatem aduersus me vllam, nisi tibi datum esset desuper: Et Paulus Act. 22. dixit: Ad tribunal Cæsaris sto, vbi oportet me iudicari; Cæsarem appello, ergo si Pilatus respectu Christi habuit potestatem, & Cæsar respectu Pauli, multò magis iudices sæculares respectu Summi Pontificis. Respondetur ad primum exemplum, Pilatum fuisse iudicem de facto, non tamen de iure respectu Christi; nam sicut Christus patienter voluit sustinere mortem, & crucifigi, ita voluit similiter ab homine iudicari, sicut Math. 27. voluit soltere

tributum Cæsari, quod de iure non debebat: Illa autem verba, quæ Christus dixit Pilato: Nisi tibi datum esset desuper, permissivè intelligenda sunt secundum Chrylostomum, & Cyrillum *in hunc locum*. Quæ etiam ratione eodem capite intelliguntur illa verba Christi: Hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum, Vbi non de potestate iurisdictionis, sed permissivè est sermo.

5. Ad secundum respondeo, quod Paulus iudicari voluit à Iudice Cæsaris non de iure, sed de facto, unde Rom. Pontifices non sunt de iure subditi Imperatoribus, licet de facto missi sunt plures in exilium, vt Liberius à Constantino, Silverius à Theodora, imò & depositi fuerint. Hæc omnia docet Franciscus de Castill. *in 3. sent. 10. 2. disp. 1. 6. q. 12.* qui postea *n. 9.* contra se obiicit, quod in aliis communitatibus prouisum est remedium contra Principes criminosos, & incorrigibiles, vt deponantur; ergo idem etiam potest fieri in Ecclesia respectu Romani Pontificis; aliàs Christus non sufficienter providisset suæ Ecclesiæ. Respondetur esse diuersam rationem, quoniam Principes aliarum Communitatum recipiunt potestatem, & iurisdictionem ab ipsis, & ita propter tyrannidem, &c. possunt ab eisdem deponi. At verò Romanus Pontifex non ab Ecclesia, sed à Christo accipit potestatem, & ita ab illa deponi nequit, nisi in casu hæreticis, quod ipsum ius Diuinum ostendit, dum dixit, hæreticum hominem deuita. Ad id autem, quod dicitur, quod Christus non sufficienter providisset suæ Ecclesiæ. Respondet Montefinus cum Caiet. *cap. 27. ad 5.* & cum D. Th. *in 4. dist. 19. q. 2. art. 3. quest. 3. ad 2.* quod Romanus Pontifex immediatè est sub prouidentia Dei, ad quem pertinet, aut non permittere, quod cadat in prædicta crimina, vel quod si cadat corrigatur, aut si non, quod tollatur è medio. Ad Ecclesiam autem pertinet Deum orare, vt hæc præstet, & suos monere filios, vt agant penitentiam suorum peccatorum, propter quæ sola Deus permittit regnare malos Prælatos. Hucusque, Castillo,

6. Et idè rectè nouissimè Eminentissimi Domini mei Cardinales in *Sacra Congreg. Indicis* impo- fuerunt nigrum theta super decisiones Vlisiponenses Emanuelis Themudo Lusitani, nam *in par. 1. decis. 71. num. 14.* asserbat cum Decio *conf. 151. num. 6.* Pontificem posse accusari, aut iudicari in crimine scandalo- so, & licet dictus Themudo postea se correxerit in quibusdam foliis impressis, & directis ad Eminentiss. Dominum meum Cardinalem Coccinum, quos pe- nes me habeo; tamen in ipsis dicit aliqua, quæ etiam censura, & correctione indigent.

RESOL. XVII.

Respondetur ad argumenta Hæreticorum superius in Re- solutione prima apposta, & adducitur ratio, quare D. Petrus respuit adorationem Cornelij? Ex part. 11. tract. addit. 1. Ref. etiam 17.

§. 1. **S**perest modò respondere ad argumenta, quæ contra licitam adorationem, qua Catholici Summos Pontifices venerant, petulanter hæretici adducunt. Et primò asserunt, quod *Act. 10.* D. Petrus respuit adorari à Cornelio, & tamen hodie Pontifices honorem, quem Petrus recusauit cum magna exorbitantia non verentur admittere. Respondeo, hoc Petrum effecisse, quia Cornelius aliud aliquid diuinum de illo cogitabat, vt obseruat D. Hier. *l. contra Vigilant.* & idè ne erraret, noluit eius adorationem admittere; quod patet ex ipsius verbis, ait enim

Lucas: Petrus verò eleuauit eum, dicens, & ego ipse homo sum. Vnde ex sacra scripturæ contextu poterant hæretici obseruare, prius Cornelium occurrisse, deinde stratum ad pedes, tum ab Apostolo subleuatum, vt illi ex animo errorem eriperet, quo sibi persuaserat Petrum Deum esse. Ergo ipsi ruenti ad pedes non obstitit Petrus, sed per errorem, honorem, qui Deo debatur, sibi deferenti obstitit, ac erexit humo, dicens: Surge, ne feceris, & ego ipse homo sum.

2. Eodem pacto respondendum est ad alia exempla in contrarium adducta; vnde Castus Palaus *10. 2. tr. 8. disp. 2. num. 2.* sic ait: Quod si vrgeas hanc infir- miorum adorationem noluisse sanctos viros aliis præ- stare, nec sibi permittere, vt constat ex *Esther. 3. 17.* vbi Mardocheus noluit genuflectere Aman; & Petrus prohibuit Cornelium se adorare volentem *Act. 10.* & Paulus, & Barnabas recusarunt à Lycaonibus adorari *Act. 10.* & quidem Angelus prohibuit Ioannem, & ne seipsum adoraret. Ergo conuenientem non esse hominibus, & Angelis adorationem. Facilis est horum solutio. Mardocheus enim noluit genuflectere Aman, ne videretur homini, honorem Deo debitum deferre; erat enim mos Iudæis, nullum alium præter Deum continud honorare genuflectione; vt tradit *Azor. 1. 9. cap. 10. quest. 3.* Aman ergo non semel, aut iterum postulabat hunc honorem, sed continud noluit ergo Mardocheus sic continud honorare, ne scandalum præberet; & ne diu- num cultum ad hominem transferre videretur. Petrus verò ex modestia honorem alioquin sibi conuenientem recusauit. Paulus item, & Barnabas adorationem illam recusarunt; quia Lycaones tanquam Ethnici, & Gentiles, adorationem Deo debitam illis præstare volebant. Angelus autem adorationem Ioannis recusauit, tum ex vrbantate, tum vt indica- ret, quanti ab Angelis humana natura post Verbi assumptionem æstimabatur; & præcipue quanti Sa- cerdotes, Apostoli, & Deo charissimi æstimari debeant. Hucusque Palaus; cui adde Tannerum *10. 4. disp. 5. quest. 2. dub. 1. num. 20.* Petream *in Genes. 10. 31. cap. 17. num. 7. 10.* Lorinum *in Act. Apost. cap. 20. v. 2.* Alanium Copum *Dial. 3. cap. 7. Valent. 10. 3. disp. 6. quest. 11. punct. 5.* & ante omnes omnium Magistrum D. Th. *in 2. 2. q. 84. ad 1.* vbi ita asserit: Secundum reuerentiam quæ creaturæ excellenti debetur, Nathan adorauit Dauid, secundum autem reuerentiam, quæ debetur Deo, Mardocheus noluit adorare Aman timens ne honorem Dei transferret ad hominem, vt dicitur *Esther. 13.* Et similiter secundum reuerentiam debitam creaturæ excellenti, Abraham adorauit Angelos, & etiam Iosue, vt legitur *Iosue 5.* quam is possit intelligi, quod adorauerint adoratione latriæ Deum, qui in persona Angeli apparebat, & loque- batur. Secundum autem reuerentiam, quæ debetur Deo, prohibitus est Ioannes Angelum adorare, *Apoc. vlt.* tum ad ostendendam dignitatem hominis, quam adeptus est per Christum, vt Angelis æquetur: vnde ibi subditur: Conseruus tuus sum, & fratrum tuorum etiam ad excludendam idololatriæ occasionem; vnde subditur: Deum adora. Ita D. Th. quibus adde ex SS. Patribus D. Athanasium *ser. 3. contra Arianos*, & D. August. *l. 2. contra Faustum cap. 21.*

3. Rectè itaque exemplo Cornelij Centurionis, Pontifices vt successores D. Petri adoramus, & idè Cornelius à Lapide explanans locum *Apoc. cap. 10. v. 25.* sic asserit, Exemplo Cornelij fideles adorant Pontificem cùmque genuflexi osculo pedis venerantur, quod notent hæretici. Ita ille, &c.

RESOL.